

RAZMIŠLJANJA NAŠEGA OBČANA CIRILA STANIČA

Greznice ali kanalizacija?

V kakšnem odnosu smo do naših vod, ali naj gradimo greznice, kanalizacije, čistilne naprave, ali naj vse to še nadalje zanemarjamo, ali naj vendar začnemo povsem zavestno s sanacijo našega tako ogroženega okolja.

Strokovnjaki našega mesta so osvojili osnovni predlog in pogoji, da je povsod tam, kjer zgradimo v mestu vodovodno napeljava, takoj zgradi tudi kanalizacija za odvajanje fekalnih, predvsem pa straniščnih, kopalniških in kuhinjskih tekočih odpadkov.

Zveza gradbenih inženirjev in tehnikov Jugoslavije in Slovenije je priredila že več strokovnih predavanj na temo reševanja mestnih kanalizacij. Enotni strokovni zaključek je bil, da na področju goste naselitve prebivalstva ni govora o tem, da nam greznice lahko v kakršnikoli obliki nadomestijo fekalno kanalizacijo.

Mestni izvršni svet, Zveza komunalnih skupnosti ljubljanskih občin, Območna vodna skupnost Ljubljana – Sava, Društvo za varstvo okolja Ljubljana, združeno podjetje I. P. K. kanalizacija in vodovod in mestni sanitarni inšpektorji trdno vztrajajo na zahtevi, da še tako dobro izvršena greznica ne more in ne sme nadomestiti kanalizacije.

Z ozirom na te zaključke je povsem razumljivo, da se ne glede na visoke stroške za gradnjo fekalne kanalizacije, v Rakovi Jelši – Zalem logu (Sibiriji) in drugih sličnih strnjjenih naseljih črnih gradenj v mestu pod nobenim pogojem ne dovoli začasna ali trajna gradnja greznic kot začasno ali trajno nadomestilo za kanalizacijo.

Ukrepati je potrebno preventivno

Pri tem problemu se mesto ne more in ne sme umakniti, ker bo neko tifusno, črevesno ali slično množično epidemijo reševalo mesto, ne pa črnograditelj. Zato je pravilno, da ukrepa mesto preventivno in da začne brezpogojno ukrepati proti anarhičnemu širjenju greznic fekalij, smradu, nečistoči itd. v mestu in okolici.

Sedaj, ko se je v Rakovi Jelši kot najbolj velikem in zanemarjenem črnem naselju v Ljubljani že pojavila množična tuberkuloza in je bila naša občina že prisiljena izvesti dodatno fluorografiranje vseh stanovalcev naselja, je pravilno, da prikažemo problem Rakove Jelše mestu tudi nekoliko bolj poudarjeno.

Po že objavljenih podatkih imamo zgrajenih v dokaj strnjjenih 26 uličicah, imenovanih: Cesta na Mesarico, Kolečeva ulica, Kraigherjeva ulica, Klemenova ulica, Marentičeva ulica, Ulica Jožeta Mirtiča, Ulica Franja Novaka, Srebrničeva ulica, Ulica Andreja Kumarja, Vilčeva ulica, Delakova ulica, Kermavnerjeva ulica, Kusoldova ulica, Stermeckijeva ulica, Čanžekova ulica, Štebijeve ulice, Pot na Rakovo Jelšo kot zbirno cesto naselja in še preko Čurnovca, ulica Šrefke Zbašnjikove, Travniška ulica Bistriška ulica, Metliška ulica, Vrhniška ulica, Borovniška ulica, Preserska ulica in Razdevškova ulica – 264 črnih gradenj.

Rakova Jelša danes

V naselju imamo objekte zgrajene kot barake iz lesa in pločevine, zidane in polzidane hišice in hiše, pritlične, nadstropne in objekte do tretje etaže, da celo luksuzne hiše (vile) z vsem sodobnim komfortom. Povsod je opaziti vse vrste avtomobilov in veliko tovornjakov in kombijev, pa tudi anten in okrasnih, pa tudi zanemarjenih vrtov.

V zasilnih gramoznih preozkih uličicah se razvija pretežno le enosmerni promet. Vse fekalije in nesnaga pa se zlivajo neposredno v odprte jaške, kjer se kakor gosta smrdljiva masa pretakajo proti Čurnovcu ali pa neposredno v Ljubljano in Mali graben. Napeljava vode, elektrike in telefona je še nedokončana. Urejanje javne razsvetljave, toplotne napeljave ali plina je še veliko bodoče vprašanje. Del površine je v območju

poplav, ker so posamezni lastniki gradili naravnost na zatečeno površino barjanskih tal, ne da bi z nasipi dvignili teren.

Da bi se začelo s sanacijo naselja je občina že odobrila zazidalni načrt in pozvala lastnike k sodelovanju. Na območju je možno dograditi še približno 200 objektov tako, da bi bila gostota naselja toliko večja, saj znaša sedaj samo 20 oseb na ha. Ker je gostota vsaj 100 odstotkov premajhna, odpade na posamezno hišo prevelik prispevek za še neizvršeno komunalno opremo. Le tako bo na površini vsaj 500 hiš, bo znašal strošek za kanalizacijo na hišo okoli 600.000,00 din.

V kolikor pa bo občina legalizirala gradnjo začasnih ali trajnih nepropustnih greznic vsebine po 15 kubičnih metrov, potem bodo lastniki zainvestirali za večne čase 500 hiš x 200 – 250.000,00 din za vsako greznico ali skupaj ca 100.000.000 din.

Običajno kličejo lastniki Mestno higieno šele takrat, ko je greznica polna goste kašaste mase, ko se začnejo fekalije že razlivi v neposredno okolico. Po naročilu lastnikov v Ljubljani letno očistimo le 500 greznic.

Praviloma naj bi se v greznice smelo priključiti samo suho stranišče in ne na spiranje ter nobena kopalnica in največ 2 vodovodni pipi. Le tako ni potrebno večkratno čiščenje greznice.

Ker bi pa morali predpisano nepropustno greznico vsebine čez 15 kubičnih metrov prazniti vsaj enkrat mesečno naj ve Ljubljana, da se vse fekalije iz nepraznjenih greznic ali celo nečiščenih ponikovalnic na severnem in vzhodnem delu Ljubljane prelivajo v okolišni gramozni teren, kjer imamo podtalnico oziroma največjo naravno shrambo najbolj dobre pitne vode, ali pa na zapadu in jugu, kjer imamo nepropustne sloje ilovice, tako da se fekalije pretakajo v odprte zemeljske jarke, kjer fekalije izhlapevajo, onesnažujejo, zastrupljajo in smrdirajo vso

okolico. Ker pa znaša čiščenje greznice vsak mesec 2.000,00 din ali na leto ca 25.000,00 din, je gradnja greznic popoln nesmisel.

Združiti sredstva za primarni kanal

Da bi te zatečene težave vsaj v Rakovi Jelši občina pospešila, je zaprosila zvezo komunalnih skupnosti mestnih občin, da se naselje Rakova Jelša s cca 2.500 stanovalci uvrsti med usmerjena in prioriteta gradilišča v našem mestu. Temu primerno naj bi se izvršilo rebalans plana za leto 1983 in 1984 tako, da bi se iz skupnih sredstev takoj začelo graditi primarni fekalni kanal po sedanjih Cesti na Rakovo Jelšo. Za ta dela bi potrebovali ca 60.000.000,00 din.

V zameno za gradnjo hišne greznice naj bi vsaka nova in stara hiša v Rakovi Jelši vplačala v sklad za gradnjo uličnih kanalov takoj ob legalizaciji posamezne obstoječe hiše in ob izdaji gradbenega dovoljenja za gradnjo vsake nove hiše akontacijo vsaj v iznosu 200.000,00 din, kolikor stane greznica.

S tako zbranimi sredstvi bi se začeli z gradnjo fekalnih kanalov v onih uličicah, ki so najbolj goste poseljene. Gradnja stranišnih fekalnih kanalov bi se gradila v več letnih etapah, kakor bi stanovalci zbrali potrebna sredstva. Osnovati bo treba zadruge ali gradbeni odbor v okviru krajevne skupnosti, ki bo vodil gradnjo vse potrebne komunalne opreme.

Organizirano bo treba iskati sredstva tudi pri Stanovanjski banki, ki je tudi za druga usmerjena gradilišča dala posojila za sekundarno ulično komunalno opremo, ki jo morajo plačati sami lastniki.

Ko ugotavljamo, da greznice niso rešitev, temveč le zapravljanje sredstev in časa, saj nam na vseh koncih mesta že sedaj teče vsa nesnaga iz neizpraznjenih in zelo slabo zgrajenih, le simboličnih greznic in ponikovalnic v našo pitno vodo in okolico, je naša dolžnost, da podpremo javno vse naše odgovorne organe mesta, da ne odstopajo od sprejetih predpisov in zakonov za zaščito človekovega okolja.

KDAJ BOMO OBNOVILI SPOMINSKO UTO NA CESTI DVEH CESARJEV

Prvo praznovanje krajevnega praznika

Med krajevne skupnosti, ki imajo svoj krajevni praznik, se je vpisala tudi KS »Stane Sever«. Okrog štiri tisoč delovnih ljudi in občanov živi v njej. Je pa zanimivo, da ima kar šestnajst delovnih organizacij in tozgov sedež na njenem ozemlju. Priznavajo, da dobro sodelujejo z Agrotehniko in Plutalom, Zastava avtom in Surovino.

Na predlog združenja borcev NOB so izbrali za dan krajevnega praznika 22. junij. Tega dne 1941. leta je bil ustanovni sestanek rajonskega komiteja KPS za Vič v spominski uti na Cesti dveh cesarjev. Na tem sestanku so bili Jože Kopitar, Franc Černe, Jože Porenta – vsi trije delavci Tobačne tovarne, Milan Česnik – študent in Maks Nahlik – uslužbenec na Magistra-

tu. Ta komitej je s kadrovskimi in terenskimi spremembami deloval do oktobra 1944. leta, ko so bili rajonski odbori in komiteji razpuščeni.

Krajani so se zbrali na prvo slovesnost ob krajevnem prazniku 25. junija na travniku pred gozdičkom na koncu Tomažičeve ulice. Borci so razvili prapor združenja, ob prazniku KS sta spregovorila predsednik sveta Ivo Horvat in predsednik združenja ZB Franc Kovačič. V kulturnem programu pa so nastopili otroci iz VVE Zarja. Na krajevni skupnosti so zelo zadovoljni z udeležbo.

Kaj trenutno snujejo v krajevni skupnosti »Stane Sever«? Ugotavljajo, da za štiri tisoč krajanov nimajo igrišča za n. pr. košarko in mali nogomet oziroma rokomet. Sedaj hodijo na igrišče Svobode, viške osnovne šole ter se sprostijo po zelenicah med bloki. Mnogi hišni sveti tega ne pustijo. Na Luzu bodo prosili za lokacijsko dovoljenje, ki naj bi dovolilo gradnjo športnega igrišča med PST in Hrastovim gozdičkom. Uredili naj bi ga predvsem s prostovoljnimi delom.

Urediti nameravajo tudi okolico zgradbe krajevne skupnosti in samopostrežne trgovine Mercator.

Zbirajo pa tudi denar in se pripravljajo na preureditev kurilnice na Tbilisijski 48 s kurilnega olja na plin. Vod naj bi potegnil od kurilnice na Tržaški cesti 121. Pričakujejo, da bodo vsi stanovalci poravnali svoje obveznosti.

S. J.

